

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРОЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет Економіки та менеджменту
Кафедра Економіки і підприємництва

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

ХОМИЧ НАТАЛІЇ ЮРІЇВНИ

УДК 330.338.242.2

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**«ЗРОСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ СГК «РЕШНІВЕЦЬКИЙ» СТАРОКОСТЯНТИНІВСЬКОГО
РАЙОНУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ»**

051 «Економіка»

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр

кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Н. Ю. Хомич

Керівник роботи

Бугайчук Віта Віталіївна

к.е.н., доцент кафедри економіки і підприємництва

Житомир – 2019

АНОТАЦІЯ

Хомич Н. Ю. «Зростання ресурсного потенціалу та перспективи розвитку СГК «Решнівецький» Старокостянтинівського району Хмельницької області» – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 051 «Економіка». – Житомирський національний агроекологічний університет, Житомир, 2019.

У кваліфікаційній роботі розглянуто поняття «ресурсного потенціалу», з'ясовано основні властивості ресурсного потенціалу досліджуваного підприємства а також можливості його відтворення. Проаналізовано стан підприємства, визначено фактори впливу на зміну економічних показників. Запропоновано та обґрунтовано напрями розвитку ресурсного потенціалу.

Ключові слова: ресурсний потенціал, земельні ресурси, трудові ресурси, матеріально-технічне забезпечення, економічні показники.

SUMMARY.

Khomich N. Yu. «Growth of resource potential and prospects of development at agricultural cooperative «Reshnivetsky» Starokostiantyniv district Khmelnytsky region». Qualifying work manuscript.

Qualification work for the master's degree in specialty 051 –Economics. Zhytomyr National Agroecological University, 2019.

The qualification work examines the concept of "resource potential", clarifies the basic properties of the resource potential of the studied enterprise and the possibility of its reproduction. The state of the enterprise is analyzed, factors of influence on change of economic indicators are determined. The directions of resource potential development are proposed and substantiated.

Key words: resource potential, land resources, labor resources, logistics, economic indicators.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1. Економічна сутність ресурсного потенціалу підприємства	7
1.2. Властивості ресурсного потенціалу в умовах аграрного виробництва	9
1.3. Методика відтворення ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств	12
РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СГК «РЕШНІВЕЦЬКИЙ» СТАРОКОСТЯНТИНІВСЬКОГО РАЙОНУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	14
2.1. Організаційно-економічна та соціальна характеристика підприємства	14
2.2. Аналіз фінансової діяльності підприємства	16
2.3. Оцінка стану та ефективності використання ресурсного потенціалу у СГК «Решнівецький»	21
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ РОЗВИТКУ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СГК «РЕШНІВЕЦЬКИЙ» СТАРОКОСТЯНТИНІВСЬКОГО РАЙОНУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	25
3.1. Стратегічні напрями зростання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств	25
3.2. Прогнозування виробництва високоврожайних зернових культур	28
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	33
ДОДАТКИ	37

ВСТУП

Рівень розвитку економіки України вказує на ступінь раціонального та ефективного використання ресурсного потенціалу, а саме піднесення чи руйнування основних його елементів. Нераціональне використання вичерпних ресурсів, необмірковані дії і методи залучення трудових ресурсів до систем господарської діяльності, значні невідповідності у процесах формування людського капіталу спричинили пошкодження системи відтворення його елементів. В умовах посилення конкурентної боротьби між сільськогосподарськими товаровиробниками, вирішення проблеми відтворення та ефективності використання ресурсного потенціалу, особливо його виробничої частини, займає пріоритетне значення.

Вагомий внесок у вивчення теоретико-прикладних аспектів формування, використання, оцінки та управління ресурсним потенціалом зробили такі відомі вітчизняні вчені, як Т. Авраменко, В. Андрійчук, О. Добикіна, З. Герасимчук, М. Гладій, Н. Краснокутська, Е. Лапін, М. Лендел, С. Мельник, Г. Селезньова, С. Сеньків, М. Тимощук, Р. Тринько, Р. Фещур, О. Федонін, І. Репіна, В. Рижиков та закордонні економісти такі, як В. Авдєєнко, Т. Адімбаєв, Е. Рейнгольд, Л. Ревуцький.

Метою проведеного дослідження є наукове обґрунтування теоретико-методичних та прикладних аспектів формування та ефективного використання ресурсного потенціалу у СГК «Решнівецький».

Досягнення поставленої мети передбачало вирішення таких завдань:

- визначити і теоретично обґрунтувати особливості формування ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств;
- дослідити сучасний рівень формування та ефективності використання ресурсного потенціалу у СГК «Решнівецький»;
- обґрунтувати стратегічні напрями зростання та ефективності використання ресурсного потенціалу у СГК «Решнівецький».

Об'єктом дослідження є процес формування та використання ресурсного потенціалу у СГК «Решнівецький». Предметом дослідження є сукупність

теоретичних, методичних та практичних аспектів формування та ефективного використання ресурсного потенціалу у СГК «Решнівецький».

В процесі дослідження використовувались такі методи: статистичний, аналітичний, абстрактно-логічний, розрахунково-нормативний, та інші методи.

Інформаційною основою дослідження є відповідні Закони України, Укази Президента України, нормативні документи Уряду, матеріали Головного управління статистики в Хмельницькій області, матеріали за господарською діяльністю СГК «Решнівецький», періодичні наукові видання, праці вітчизняних і зарубіжних вчених та практиків присвячених проблемі зростання ресурсного потенціалу, а також інформаційні ресурси світової мережі Internet.

Для СГК «Решнівецький», проблема ефективності використання ресурсного потенціалу вимальовується особливо гостро, оскільки за останні роки у підприємстві знижуються показники ефективності господарської діяльності. Отож, завдання пошуку і реалізації основних напрямів підвищення ефективності використання усіх виробничих ресурсів для досліджуваного підприємства є першочерговим.

Практичний напрям дослідження полягає у формулюванні вектора підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу СГК «Решнівецький» на підставі проведення необхідних економічних розрахунків. Кваліфікаційна робота має прикладний характер та рекомендації, щодо формування механізму управління ефективністю використання ресурсного потенціалу, які можуть бути використані у стратегічному та тактичному плануванні діяльності підприємства.

Основні результати дослідження опубліковані в збірниках: матеріалах V Міжнародного науково-практичного форуму, 25 жовтня 2019 (ЖНАЕУ, м. Житомир) та науково-практичному журналі «Регіональна економіка та управління» 4 (26) листопада 2019 року.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та додатків, списку використаної літератури. Основний обсяг роботи становить 32 сторінок та містить 6 рисунки, 12 таблиць. Список використаних літературних джерел налічує 40 найменування.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У кваліфікаційній роботі розкрито теоретичні аспекти сутності ресурсного потенціалу підприємства, а саме у понятті ресурсного потенціалу підприємства розкрито інтегральне відображення (оцінку) поточних і майбутніх можливостей системної трансформації вхідних ресурсів в економічні блага, враховуючи підприємницькі здібності кадрового персоналу підприємства і, в результаті, досягнення максимального задоволення корпоративних та суспільних інтересів. Виділяють наступні джерела формування ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств: людський капітал – за допомогою пропозиції надання якісного соціального пакету, земельні ресурси – за рахунок оренди земельних паїв власників селян, матеріально-технічне забезпечення – використовуючи можливості оренди майнових паїв селян, купівлі ділянок та інших засобів, моніторинг перспектив фінансового лізингу, отримання техніки у тимчасове користування.

Ресурсний потенціал підприємства відповідає усім вимогам щодо визначення сутності системи тому, що характеризує ряд особливостей: здатність до самовідтворення, цілісність, складність, взаємозамінність і альтернативність, взаємозв'язок і взаємодія, здатність до сприйняття досягнень, гнучкість.

Генеральною метою СГК «Решнівецький» є здобуття і закріплення у довгостроковій перспективі конкурентного статусу на відповідному сегменті продовольчих товарів, що реалізується через підвищення обсягів реалізації продукції. Враховуючи специфіку продукції підприємства з якою СГК «Решнівецький» планує вийти на ринок, найбільш привабливим на відповідному етапі розвитку виявився ринок Житомирської області який динамічно зростає.

Для підвищення рівня використання ресурсного потенціалу за рахунок маркетингової діяльності підприємство кожного року має виділяти 5 % від обсягу реалізованої продукції. СГК «Решнівецький» планує у наступні роки

витратити зазначену суму на дослідження ринку, планування і координацію господарської діяльності підприємства усіх рівнів, удосконалення логістичної системи збуту продукції, комунікації маркетингу, аналіз і контроль за здійсненням маркетингової діяльності. Загальні витрати поділяються на витрати для дослідження ринку, комунікаційної політики, планування і координацію збутової діяльності підприємства, контроль за виконанням маркетингової діяльності, вдосконалення системи збуту, та розширення виробничих можливостей підприємства.

СГК «Решнівецький» найкращою стратегією на ринку буде стратегія проникнення, тому що вона визначає підбір незначної за об'ємом ділянки господарської діяльності з вузьким ринковим фокусуванням. Дієвою тактичною дією для розширення ніші ринку досліджуваного підприємств є аналіз інновацій в напрямках виробництва, зберігання та реалізації продукції. Підприємство має застосувати метод пошуку горизонтальної ринкової ніші, тому пропонується здійснити диверсифікацію виробництва з метою визначення та в перспективі задоволення попиту споживачів.

Загалом здійснюючи аналіз господарської діяльності підприємства з одночасним виявленням прихованих резервів розвитку виробничих відносин, варто зауважити що підприємству вкрай необхідно змінити підходи до управління виробництвом, негайно залучити інвестиційні ресурси для подолання існуючої санації та в середньостроковій перспективі набути конкурентні переваги для ефективного здійснення господарської діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку) / Присяжнюк М. В., Зубець М. В., Саблук П. Т. [та ін.] ; [за ред. М. В. Присяжнюка, М. В. Зубця, П. Т. Саблука, В. І. Месселя-Веселяка, М. М. Федорова]. К.: ННЦ ІАЕ, 2016. – 1008 с.
2. Андрійчук В. Г., Андрійчук Р. В. Аналіз методології визначення вартості підприємства в межах дохідного підходу. Економіка АПК. 2017. № 9.– С. 40-47.
3. Бойчик І. М. Економіка підприємства : навч. посіб. / І. М. Бойчик. – К. : Атіка, 2003. – 480 с.
4. Бугайчук В. В. Відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Бугайчук Віта Віталіївна – Житомир, 2014. – 194 с.
5. Бугайчук В. В. Передумови відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств / В. В. Бугайчук // Зб. наук. пр. Вінницького нац. аграр. ун-ту. Сер. Екон. науки. – 2013. – Вип. 4 (81). – С. 44–54.
6. Витрати та ефективність виробництва продукції в сільськогосподарських підприємствах (моніторинг). Вип. 5 / Воскобійник Ю. П., Шпикуляк О. Г., Камінський І. В. [та ін.]; [за ред. Ю. П. Воскобійника]. – К. : ІННЦ ІАЕ, 2017. – 438 с.
7. Власов В. І. Глобалізація і глобалістика: історія, практика, перспективи [у 3 т.] / В. І. Власов. – К. : ННЦ ІАЕ, 2016. – 530 с.
8. Гапоненко В. Ф. Экономическая безопасность предприятий. Подходы и причины / В. Ф. Гапоненко. – М. : Ось-89, 2007. — 208 с.
9. Глобальна продовольча безпека : монографія / О. Г. Білорус, М. Й. Зубець, П. Т. Сабук, В. І. Власов. – К : ННЦ ІАЕ, 2009. – 486 с.
10. Грабчук І. Ф. Стратегічний розвиток аграрних підприємств / І. Ф. Грабчук, В. В. Бугайчук, Н. В. Мужичька // Вісник ЖНАЕУ. – 2016. – № 2 (51), т. 2. – С. 54–59.

11. Державна політика фінансової підтримки розвитку аграрного сектора АПК : монографія / М. Я. Дем'яненко, П. Т. Саблук, В. М. Скупий [та ін.] ; [за ред. М. Я. Дем'яненка]. – К. : ННЦ ІАЕ, 2016. – 373 с.
12. ДСТУ 180 9004-2001. Система управління якістю. Настанови щодо поліпшення діяльності. – К.: Держкомстат України, 2001. – 35 с.
13. Економіка підприємств : підручник / М. Г. Грицак, А. М. Колот, О. Г. Медрул [та ін.] ; [за заг. і наук. ред. Г. О. Швиданенко]. – [вид. 4-те, перероб. і доп.]. – К. : КНЕУ, 2009. – 816 с.
14. Заяць В. М. Розвиток ринку сільськогосподарських земель : монографія / В. М. Заяць. – К. : ННЦ ІАЕ, 2016. – 390 с.
15. Кальченко Л. Г. Логістика. Збірник ситуаційних і практичних завдань : навч. посіб. /Л. Г. Кальченко, В. В. Крещенко. – К. : КНЕУ, 2016. – 221 с.
16. Колот А. М. Соціально-трудові відносини: теорія і практика регулювання : монографія / А. М. Колот. – К.: КНЕУ, 2003. – 230 с.
17. Колот В. М. Підприємництво : організація, ефективність, бізнес-культура : навч. посіб. / В. М. Колот, І. М. Рєпіна, О. В. Щербина. – К. : КНЕУ, 2009. – 444 с.
18. Коупленд Т. Стоимость компании: оценка и управление / Т. Коупленд, Т. Колер, Дж. Мурын ; [пер. с англ.]. – [3-е изд., перераб. и доп.]. – М. : ЗАО «Олимп-Бизнес», 2007. – 576 с.
19. Кропивко М. Ф. Організація управління аграрною економікою : монографія / М. Ф. Кропивко, В. П. Немчук [та ін.]. – К. : ННЦ ІАЕ, 2008. – 390 с.
20. Легеза Д. Г. Конкурентоспроможність продукції сільськогосподарських підприємств : монографія / Д. Г. Легеза. – К. : ННЦ ІАЕ, 2016. – 396 с.
21. Ломаченко Т. И. Рынок инноваций в АПК: методология и организация : монографія / Т. И. Ломаченко. – К. : ННЦІАЕ, 2010. – 376 с.
22. Лупенко Ю. О. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 р. / Ю. О. Лупенко, В. Я. Мессель-Васеляк ; [за ред. Ю. О. Лупенка, В. Я. Мессель-Веселяка]. – К. : ННЦ ІАЕ, 2017 р. – 182 с.
23. Макаренко П. М. Моделі аграрної економіки / П. М. Макаренко. – К. : ННЦ ІАЕ, 2005. – 540 с.

24. Малік М. Й. Кадровий потенціал аграрних підприємств: управлінський аспект / М. Й. Малік, О. Г. Шпикуляк. – К. : ННЦ ІАЕ, 2005. – 370 с.
25. Малік М. Й. Конкурентоспроможність аграрних підприємств: методологія і механізми : монографія / М. И. Малік, О. А. Нужна. – К. : ННЦ ІАЕ, 2007. – 270 с.
26. Малярець Л. М. Формалізація задач у контролінгу діяльності підприємства : монографія / А. М. Малярець, Г. Л. Матвієнко-Біляєва. – Х. : ХНЕУ, 2010. – 228 с.
27. Мамедов М. Д. Экономика отраслей пищевых производств : учеб. пособ. / П. М. Мамедов, А. В. Заздравних. – М.: Дашков и К°, 2007. – 280 с.
28. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств. —К. : М-во аграрної політики, 2001. – 101 с.
29. Організація виробництва на підприємствах харчової промисловості: підручник / [кер. кол. авт. і наук. ред. проф. Т. Л. Мостенська]. – К. : Кондор, 2017. – 492 с.
30. Павлик В. Л. Собівартість і реалізація продукції у формуванні аграрного ринку / В. Л. Павлик // Економіка АПК. – 2007. – № 5. – С. 147-152
31. Пацов А. Г. Развитие сельскохозяйственной кооперации в Европейском Союзе / А. Г. Пацов // Экономика сельского хозяйства России. – 2007. – № 3. – С. 19-20.
32. Петухова О. М. Кластеризація як можливість реалізації інноваційних стратегій : монографія / О. М. Петухова. – К. : НУХТ, 2017. – 263 с.
33. Саблук П. Т. Шляхи модернізації. Вибрані статті з питань аграрної економіки / П. Т. Саблук. – К. : ННЦ ІАЕ, 2016. – Кн. 3. – 516 с.
34. Сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи: формування і функціонування. Методичні рекомендації / Ю. О. Лупенко, М. И. Малік, М. П. Гриценко, Р. Я. Корінець. – К.: ННЦ ІАЕ, 2017. – 68 с.
35. Супрун О. М. Економічне регулювання аграрного виробництва : монографія / О. М. Супрун. – К. : ННЦ ІАЕ, 2016. – 350 с.
36. Хвесик Ю. М. Інвестиційне забезпечення аграрної сфери сільських

депресивних територій: інституціональні передумови та напрями удосконалення : монографія / Ю. М. Хвесик. – К. : Кондор, 2016. – 460 с.

37. Хомич Н. Ю. Ресурсний потенціал СГК «Решнівецький» Старокостянтинівського району Хмельницької області та шляхи його відтворення. Науково-практичний журнал «Регіональна економіка та управління». 2019. № 4 – С. 92-96.

38. Хомич Н. Ю. Сутність ресурсного потенціалу та його властивості в умовах аграрного виробництва Інтелектуальна економіка в умовах суспільних трансформацій: Матеріали V Міжнародного науково-практичного форуму, 25 жовтня 2019. Житомир :ЖНАЕУ, 2019. – С 595-601.

39.Хорунжий М. Й. Аграрна політика / М. И. Хорунжий. – К. : КНЕУ, 2010. – 321 с.

40.Grabchuk I. F. Product quality: methodology and praxis / I. F. Grabchuk, V. V. Bugaichuk, K. A. Razumna // The Visegrad four – Ukrainian dimension. Integration – step by step : collective monograph / ed. T. Derkach. – Riga : Baltija Publishing, 2018. – P. 1–14